[2021] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 462

ਸ਼ੇਕ ਅਹਿਮਦ

ਬਨਾਮ

ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ

(2021 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 533)

ਜੂਨ 28, 2021

[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਆਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860: ਧਾਰਾ 364 ਏ - ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ - ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ", ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ, ਭਾਵ, "ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ" ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860: ਧਾਰਾ 364 ਏ - ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 13 ਸਾਲਾ ਸਕੂਲੀ ਲੜਕੇ (ਪੀਡਬਲਯੂ -2) ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰਕੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ - ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਧਾਰਾ 364ਏ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਧਮਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ - ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬੇਟੇ 'ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੜਕੇ ਨੇ ਮਾੜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ - ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪੀੜਤ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਬਲਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ -1, ਪੀੜਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀੜਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ - ਨਾ ਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸੀ ਉਹ ਸਬੂਤ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ

ਸਥਾਪਿਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਗਵਾ ਬਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਗਵਾ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਧਾਰਾ 363 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਹੋਲਡ: 1.1 ਧਾਰਾ 364ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ "ਜੋ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ"। ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ "ਅਤੇ" ਸੰਜੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਵੀ ਦੋ ਭਾਗ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, (ਏ) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਜਾਂ (ਬੀ) ਉਸ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ, ਜੇਕਰ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਤੀਜੀ ਸ਼ਰਤ “ਜਾਂ” ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਤਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ. ਤੀਜੀ ਸ਼ਰਤ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ "ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ"। [ਪੈਰਾ 13] [471- ਐੱਚ; 472-ਏ-ਸੀ]

1.2 ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ "ਅਤੇ" ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੋੜ "ਅਤੇ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ. ਧਾਰਾ 364ਏ "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਨੌਂ ਵਾਰ ਵਰਤਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜੋੜ "ਅਤੇ" ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ, ਭਾਵ, "ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ" ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੇ ਕੇਸ "ਜਾਂ" ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਸ਼ਬਦ "ਅਤੇ" ਨੂੰ ਜੋੜ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਤੋਂ

ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ" ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ. ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪਾਰਸ 14, 15 ਅਤੇ 16) [472- ਸੀ - ਐੱਫ]

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੀਆਈਟੀ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, ਕਲਕੱਤਾ **(1971) 2 ਐਸਸੀਸੀ 540 (17);** *ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਐਸਬੈਸਟੋਸ ਸੀਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ* **(2000) 1 ਐਸਸੀਸੀ 426: [1999] 5 ਪੂਰਕ ਐਸਸੀਆਰ 155 (19) - ਨਿਰਭਰ**

1.3 ਧਾਰਾ 364ਏ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ "ਅਤੇ" ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਧਾਰਾ 364 ਏ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਥਿਤੀ "ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ" ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹਨ ਜੋ "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ- (ਏ) ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ (ਬੀ) ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 21]476-ਏ-ਸੀ]

ਮਲੇਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ **(2004) 8 ਐਸਸੀਸੀ 95: [2004] 4 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 441;** *ਅਨਿਲ ਉਰਫ ਰਾਜੂ ਨਾਮਦੇਵ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਅਨਿਲ ਉਰਫ ਰਾਜੂ ਨਾਮਦੇਵ ਪਾਟਿਲ ਵੀ. ਦਮਨ ਅਤੇ ਦੀਵ, ਦਮਨ ਅਤੇ ਹੋਰ* **(2006) 13 ਐਸਸੀਸੀ 36: [2006] 9 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 466;** *ਸੁਮਨ ਸੂਦ ਉਰਫ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ* **(2007) 5 ਐਸਸੀਸੀ 634: [2007] 6 ਐਸਸੀਆਰ 499;** *ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ* **(2007) 11 ਐਸਸੀਸੀ 633: [2007] 4 ਐਸਸੀਆਰ 332;** *ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਵਿੱਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।* **(2015) 9 ਐਸਸੀਸੀ 502: [2015] 10 ਐਸਸੀਆਰ 816;** *ਅਰਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ* **(2020) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 400 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

2.1 ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ

ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਧਮਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 2 ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 37, 39] [483- ਐੱਫ - ਜੀ; 484- ਬੀ - ਡੀ]

2.2 ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਲਟ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ 'ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ..... ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾੜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਸਿਹਤ ਚੰਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ ਪੀੜਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਪੀੜਤ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀੜਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ, ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ"। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਗਵਾ ਸਬੰਧੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਧਾਰਾ 363 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 40, 41, 42, 43) [484- ਈ - ਐੱਚ; 485- ਏ, ਬੀ - ਡੀ]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

(1971) 2 ਐਸਸੀਸੀ 540	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 17
[1999] 5 ਪੂਰਕ ਐਸਸੀਆਰ 155	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 19
[2004] 4 ਪੂਰਕ ਐਸਸੀਆਰ 441	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 22
[2006] 9 ਪੂਰਕ ਐਸਸੀਆਰ 466	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 24
[2007] 6 ਐਸਸੀਆਰ 499	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 25
[2007] 4 ਐਸਸੀਆਰ 332	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 28
[2015] 10 ਐਸਸੀਆਰ 816	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 30

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2021 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 533

2012 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1121 ਵਿੱਚ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 06.08.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈ ਅਮਿਤ, ਸੌਰਭ ਅਗਰਵਾਲ, ਵਮਸ਼ੀ ਰਾਓ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੋਮਲ ਮੁੰਦਰਾ, ਸ਼ਾਂਤਨੂ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀਨਾ ਮਾਧਵਨ, ਐਸ ਉਦੈ ਕੁਮਾਰ ਸਾਗਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵੀਨਾ ਨਾਇਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.

ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 06.08.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364ਏ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ 2012 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1121 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ:

3.1 ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਪ੍ਰਤੀਕ ਗੁਪਤਾ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ ਸਥਿਤ ਸੇਂਟ ਮੈਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ 'ਚ ਛੇਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ। 03.02.2011 ਨੂੰ, ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਪਿਕਨਿਕ ਲਈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੁਪਹਿਰ 3:00 ਵਜੇ ਸਕੂਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਉਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਘਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਰੈਗੂਲਰ (ਫਿਕਸਡ) ਆਟੋ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਉਕਤ ਤਰੀਕ 'ਤੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

3.2 ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੇ ਸ਼ਾਮ 4.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ (ਪੀਡਬਲਯੂ -3) ਦੇ ਸੈੱਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੂੰ ਘਰ ਜਾਣ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਆਟੋ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਆਟੋ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਆਟੋ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਿਆ।

3.3 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਕੇ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਲੈ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਰਟ ਕਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪਤਾ ਪਤਾ ਲਗਾਏਗਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੂੰ ਘਰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਹੈ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

3.4 ਉਸੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 8.30 ਵਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਦੁਹਰਾਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ 1.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਫੋਨ ਕਾਲ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਥਾਣੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਸ.ਪੀ.1 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਐਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਵੀ ਨੰਬਰ 37/2011 ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3.5 ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੇਰੇ ਕਰੀਬ 6:00 ਵਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਆਟੋ ਵਿੱਚ ਬੋਰਾਬੰਦਾ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਆਟੋ ਡਰਾਈਵਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ -5) ਦੇ ਫੋਨ ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਫਿਰੌਤੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੂੰ ਪਿੱਲਰ ਨੰਬਰ 99, ਪੀਵੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇਅ 'ਤੇ ਪੈਦਲ ਆਉਣ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਉਠਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਫਿਰੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੁਫਤੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ 2 ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, ਆਈਡੀ ਕਾਰਡ ਅਤੇ 200/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਏ) ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਨ।

3.6 ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਟੋ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 161, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲਪੀ.ਸੀ. ਪੀੜਤ (ਪੀਡਬਲਯੂ -2) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੀ.ਐਸ. ਗੋਪਾਲਪੁਰਮ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਮੇਤ ਅੱਠ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੰਜੇ ਗੁਪਤਾ ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੀੜਤ ਪ੍ਰਤੀਕ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾ ਕੁਮਾਰੀ ਸੁਜਾਤਾ ਰਾਣੀ ਦੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸੈੱਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਆਟੋ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ -4, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -7 ਨੂੰ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ -5 ਦੀ ਜਾਂਚ ਆਟੋ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਪੀ.ਵੀ.ਐਨ.ਐਚ.ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -8 ਦੇ ਪਿੱਲਰ ਨੰਬਰ 78 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕੇ.ਰਮੇਸ਼, ਜੋ ਆਈ.ਓ. ਪੀ. ਡਬਲਯੂ 6 ਸੀ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੇ ਉਦਾਹਰਨ ਪੀ 1 ਨੂੰ ਪੀ 4 ਅਤੇ ਐੱਮ.ਓ.1 ਤੋਂ 3 ਤੱਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਏ।

3.7 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 313 ਕ੍ਰਿਮਿਨਸਲ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੀ.ਸੀ. ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਐਕਸ. ਡੀ 1 ਅਤੇ ਡੀ 2 ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3.8 ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰਕੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ३६४ ए ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਅਤੇ 01.11.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ 5,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਭਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

3.9 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 06.08.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਤੋਂ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਫਿਰੌਤੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਲੈਣ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹ

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੇਠਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

5. ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪੀੜਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀਨਾ ਮਾਧਵਨ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ -1, ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -8 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵੱਲ ਲੈ ਗਏ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7. ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਠਦੇ ਹਨ:

I. ਧਾਰਾ 364ਏ ਆਈਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 346ਏ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹਨ?

II. ਧਾਰਾ 364ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 364ਏ ਤਹਿਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ?

III. ਕੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 364ਏ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ?

IV. ਕੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਸਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

8. ਧਾਰਾ 364ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਪੀਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

9. ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 359 ਤੋਂ 374 "ਅਗਵਾ, ਅਗਵਾ, ਗੁਲਾਮੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 359ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 363 ਕਰਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 374 ਲਈ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ

10. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਵਲੀ ਦੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਭਾਵ 42ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਜੂਨ, 1971) ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਅਧਿਆਇ 16 ਵਿਚ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਅਗਵਾ ਬਾਰੇ ਅਧਿਆਇ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੈਰਾ 16.91 ਤੋਂ 16.112 ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੈਰਾ 16.99 ਤੋਂ 16.100 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 364 ਅਤੇ 364ਏ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

> **16.99**. ਧਾਰਾ 364 ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ। ਉਮਰ ਕੈਦ ਬਾਰੇ ਸਾਡੀ ਆਮ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਕੈਦ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 14 ਸਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
>
> ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
>
> **16.100.** ਅਸੀਂ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਲਹਾਲ ਅਜਿਹਾ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਧਾਰਾ 365 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
>
> ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਭਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:-
>
> > "364 ਏ. ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ—ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

11. ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੈਰਾ 16.100 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 364ਏ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੇ 1993 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 42 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ 1995 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 24 ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 364 ਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> **"364 ਏ. ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਆਦਿ**- ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਤਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

12. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 364ਏ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਧਾਰਾ ਖੁਦ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 364ਏ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: -

(i) "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ"

(ii) "ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ,

(iii) ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਤਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

(iv) "ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

13. ਧਾਰਾ 364ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ"। ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਜੋੜ "ਅਤੇ". ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਵੀ ਦੋ ਭਾਗ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ (ਏ) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣਾ ਜਾਂ (ਬੀ) ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ, ਜੇ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ. ਤੀਜੀ ਸ਼ਰਤ "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਤਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਤੀਜੀ ਸ਼ਰਤ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ "ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ"। ਧਾਰਾ 364ਏ ਵਿੱਚ "ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਆਦਿ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ। ਫਿਰੌਤੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

14. ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ "ਅਤੇ" ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

15. ਜੋੜ "ਅਤੇ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ. ਧਾਰਾ 364ਏ "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਨੌਂ ਵਾਰ ਵਰਤਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜੋੜ "ਅਤੇ" ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ, ਭਾਵ, "ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ" ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੇ ਕੇਸ "ਜਾਂ" ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ.

16. ਸ਼ਬਦ "ਅਤੇ" ਨੂੰ ਜੋੜ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕ੍ਰਾਫੋਰਡਨ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ" ਅਤੇ "ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

> “..... ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

17. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਜੋੜ "ਅਤੇ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੀਆਈਟੀ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, ਕਲਕੱਤਾ (1971) 2 ਐਸਸੀਸੀ 540, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 23-ਏ ਵਿਆਖਿਆ ਬੀ (iii) 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ

ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੈ:-

"ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ। - ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕੰਪਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਕਾਫ਼ੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ-

(ਏ) ਜੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਚਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸ਼ੇਅਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹਨ।

(ਬੀ) ਜੇ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1913 (1913 ਦਾ 7) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ

(i) ਇਸ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ (ਲਾਭਅੰਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਾ ਹੋਣ, ਚਾਹੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ) ਵੋਟਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾ ਹੋਣ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਭਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ):

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ 'ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ 'ਚਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਥਾਂ ਲਈ ਗਈ ਹੋਵੇ;

(ii) ਉਕਤ ਸ਼ੇਅਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਨ ਜਾਂ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ; ਅਤੇ

(iii) ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਕੁੱਲ ਵੋਟਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਲੇ ਸ਼ੇਅਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਛੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਰੱਖੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸਨ (ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪਤੀ, ਪਤਨੀ, ਲਾਈਨਲ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਵੰਸ਼ਜ ਜਾਂ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਕੱਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ 'ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ, '60 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ' ਸ਼ਬਦ ◌ਾ◌ੂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

18. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ : -

"8. ..... ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) (iii) ਵਿੱਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ "ਅਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਯਾਤ ਕਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਹੋਰ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਵੋਟਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਛੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ.....

19. ਇਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ **ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਐਸਬੈਸਟੋਸ ਸੀਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਅਤੇ ਏ.ਐੱਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, (2000) 1 ਐਸਸੀਸੀ 426,** ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1944 ਦੇ ਨਿਯਮ 56-ਏ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੰਜੰਕਟਿਵ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ "ਅਤੇ", "ਜਾਂ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਨਿਯਮ 56-ਏ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ "ਅਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"56-ਏ. ਤਿਆਰ ਐਕਸਾਈਜ਼ਯੋਗ ਮਾਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਡਿਊਟੀ-ਅਦਾਇਗੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਪਾਰਟਸ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।—(1) ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਐਕਸਾਈਜ਼ਯੋਗ ਮਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਕੁਲੈਕਟਰ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਮਾਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਪਾਰਟਸ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਉਤਪਾਦ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਸਬੈਸਟੋਸ ਸੀਮੈਂਟ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ, 1934 (1934 ਦਾ 32) ਦੀ ਧਾਰਾ 2-ਏ ਤਹਿਤ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਸ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਵੰਡ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਪਾਰਟਸ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਉਤਪਾਦ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਤਿਆਰ ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਮਾਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਪਾਰਟਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ-

(i) ਜੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਿਆਰ ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਬਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਦਰ ਨਹੀਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਤੇ

(ii) ਜਦੋਂ ਤੱਕ-

(ਏ) ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਪਾਰਟਸ ਲਈ ਉਸੇ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਉਪ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿਆਰ ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਮਾਲ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਪਾਰਟਸ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਜਾਂ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਪਾਰਟਸ (ਜਿਸ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨੂੰ ਇਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ) 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਡਿਊਟੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਪਾਰਟਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਦਰਾਮਦਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨੂੰ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਜਾਂ ਨਿਯਮ 9 ਜਾਂ ਨਿਯਮ 178 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖੇ ਗਏ ਖਾਤੇ-ਕਰੰਟ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਕੂਲਨ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਨਕਦ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਰਿਫੰਡ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

20. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ "ਅਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ. ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪੈਰਾ 8 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

8. ਨਿਯਮ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸਰਲ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪ੍ਰੋਵਿਸੋਸ (i) ਅਤੇ (ii) ਨੂੰ ਜੋੜ "ਅਤੇ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ii) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਨੂੰ "ਜਾਂ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਤਿਆਰ ਐਕਸੀਜ਼ੇਬਲ ਮਾਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਐਸਬੈਸਟੋਸ ਫਾਈਬਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੈਰਿਫ ਆਈਟਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਨਿਯਮ 56-ਏ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਾ ਲਾਭ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

21. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 364ਏ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ "ਅਤੇ" ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 364 ਏ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਥਿਤੀ "ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ" ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹਨ ਜੋ "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ- (ਏ) ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ (ਬੀ) ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ.

22. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 364ਏ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਤ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ **ਮਲੇਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (2004) 8 ਐਸਸੀਸੀ 95** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ:

> 12. ਧਾਰਾ 364-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ: (1) ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ; (2) ਅਜਿਹੇ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਅਗਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ; ਅਤੇ (3) ਕਿ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਸੀ. ਨੇਤਰਾ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ) (2001 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਐਲਜੇ 1669 (ਡੇਲ)] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 13 ਤੋਂ 15 ਵਿੱਚ ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੰਗ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਫਿਰੌਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

24. ਅਗਲਾ ਫੈਸਲਾ **ਅਨਿਲ ਉਰਫ ਰਾਜੂ ਨਾਮਦੇਵ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਦਮਨ ਅਤੇ ਦੀਵ, ਦਮਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ (2006) 13 ਐਸਸੀਸੀ 36** ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ

ਧਾਰਾ 364 ਅਤੇ 364ਏ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ। ਪੈਰਾ 55 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

> "55. ..... ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 364-ਏ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹਾ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਤਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

25. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ **ਸੁਮਨ ਸੂਦ ਉਰਫ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2007) 5 ਐਸਸੀਸੀ 634** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਮਨ ਸੂਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰੀਆ ਅਗਵਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 364 ਏ, 365, 343, ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ 346 ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 365, 120-ਬੀ, 343 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ 346 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 364-ਏ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 365, 120-ਬੀ, 343 ਦੇ ਨਾਲ 120-ਬੀ ਅਤੇ 346 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਧਾਰਾ 364-ਏ ਅਤੇ 120-ਬੀ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 364ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 364ਏ ਤਹਿਤ ਸੁਮਨ ਸੂਦ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਪੈਰਾ 64 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

> **64**. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸੁਮਨ ਸੂਦ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364-ਏ ਜਾਂ 364-ਏ ਅਤੇ 120-ਬੀ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸੁਮਨ ਸੂਦ ਵੀ "ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ" ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਨੇ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਾਜੇਂਦਰ ਮਿਰਧਾ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇਵੇਂਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

26. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸੁਮਨ ਸੂਦ ਵੀ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਨੇ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੁਮਨ ਸੂਦ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੁਮਨ ਸੂਦ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੈਰਾ 71 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ: -

> "71. ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੁਮਨ ਸੂਦ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364-ਏ ਅਤੇ 120-ਬੀ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰਕੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸੁਮਨ ਸੂਦ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364-ਏ ਅਤੇ 120-ਬੀ ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

27. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੁਮਨ ਸੂਦ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 364 ਏ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

28. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ **ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ (2007) 11 ਐਸਸੀਸੀ 633.** ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਲਖਨਊ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਯਾਨੀ ਨੈਨੀਤਾਲ ਤੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ, ਯਾਨੀ ਉਨਾਓ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 364ਏ ਦੇ ਤੱਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 8 ਅਤੇ 9 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:

> 8. ਧਾਰਾ 364-ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰੌਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰੋ।
>
> 9. ਧਾਰਾ 364-ਏ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਤ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਖਤਰਾ

ਅਗਵਾ/ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 364-ਏ ਦਾ ਜੁਰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪੜਾਅ ਹਨ, ਇੱਕ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ, ਦੂਜਾ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੀ ਧਮਕੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਤਿੰਨ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਿੰਨਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਹਲਦਵਾਨੀ ਨੈਨੀਤਾਲ 'ਚ ਧਮਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਲਖਨਊ ਤੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨਾਓ ਵਿਖੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲਾ ਅਪਰਾਧ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਖਨਊ ਤੋਂ ਰਵੀ ਵਰਸ਼ਨੇ ਅਤੇ ਅਨੂਪ ਸਾਮੰਤ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਲਖਨਊ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

29. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪੜਾਅ ਹਨ, ਇੱਕ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ, ਦੂਜਾ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੀ ਧਮਕੀ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਜਦੋਂ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਤਿੰਨ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 364ਏ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

> "17. ..... ਪਰ ਇੱਥੇ ਧਾਰਾ 364-ਏ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਖਨਊ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨੈਨੀਤਾਲ ਦੇ ਹਲਦਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਧਮਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਅਗਵਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 364-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਲਖਨਊ ਜਾਂ ਉਨਾਓ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀਆਂ, ਯਾਨੀ ਪੀੜਤਾਂ ਦਾ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਮੌਤ, ਪਰ ਇੱਕ ਤੱਤ ਵਾਪਰਿਆ, ਯਾਨੀ ਨੈਨੀਤਾਲ ਦੇ ਹਲਦਵਾਨੀ ਵਿਖੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਘਰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਫਿਰੌਤੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਹਲਦਵਾਨੀ, ਨੈਨੀਤਾਲ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਤਿੰਨ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੋਇਆ ਹੈ ਭਾਵ ਹਲਦਵਾਨੀ, ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ, ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਲਖਨਊ ਤੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਉਸਨੂੰ ਉਨਾਓ ਵਿਖੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ....."

30. ਅਗਲਾ ਕੇਸ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਵਿੱਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2015) 9 ਐਸਸੀਸੀ 502. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਸਮੇਤ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਪਿਛਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਪੈਰਾ 25 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 364ਏ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:-

> 25. .....ਧਾਰਾ 364-ਏ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਭਾਗ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (i) ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ; (ii) ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਅਗਵਾ, ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ, ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਜਾਂ ਅਸਲ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ.....

31. ਅਸੀਂ **ਅਰਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2020) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 400** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਡਾਕਟਰ ਮੁਕੇਸ਼ ਰਮਨਲਾਲ ਚੰਦਕ (ਪੀਡਬਲਯੂ 1) ਦੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਏ 1 ਅਤੇ ਏ 2 ਨੇ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਏ 1 ਡਾਕਟਰ ਚੰਦਕ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏ 1 ਨੂੰ ਡਾ. ਚੰਦਕ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ। ਏ 2 ਜੋ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਏ 1 ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਦੇ ਅਗਵਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਲੜਕੇ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਏ 1 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਲਾਸ਼ ਇੱਕ ਨਦੀ 'ਤੇ ਬਣੇ ਪੁਲ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 364 ਏ, 34 ਅਤੇ 302 ਅਤੇ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਏ 1 ਅਤੇ ਏ 2 ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਏ-2 ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 90, 91 ਅਤੇ 92 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ "ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਧਮਕੀ" ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

> 90. ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ,

ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"364 ਏ. ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਆਦਿ- ਜੋ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਤਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

91. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364ਏ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਿੰਨ ਤੱਤ ਹਨ, ਇੱਕ, ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤੱਥ, ਦੂਜਾ, ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ, ਅਤੇ ਆਖਰੀ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜੋ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

92. 8 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਸੀ। ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਇੰਨੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਅਜਿਹੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਪੀੜਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੱਟ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਮਕੀ ਸਿਰਫ ਧਮਕੀ ਹੀ ਰਹੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੀੜਤ ਾ ਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਖ਼ਤਰਾ ਹਕੀਕਤ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

32. ਸਾਨੂੰ ਪੈਰਾ 92 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਮਕੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਧਮਕੀ ਰਹੇਗੀ, ਜੇ ਪੀੜਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੱਟ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, "ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਮਕੀ ਇੱਕ ਹਕੀਕਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ"। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਪੈਰਾ 92 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨੁਪਾਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ (ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ) ਨੂੰ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣਾ, ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ (ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ) ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪੈਰਾ 92 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

33. ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 364ਏ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 364ਏ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

(i) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ; ਅਤੇ

(ii) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣਾ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ;

(iii) ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

34. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਅਤੇ" ਹੈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸ਼ਰਤ (ii) ਜਾਂ (iii) ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

35. ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਜੋ "ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਚੁਕਵੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਆਧਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਨੰਬਰ 6 ਅਤੇ 7 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ:

"6. ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

7. ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

36. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾ 12 ਤੋਂ 19 ਤੱਕ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"20. ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਥਿਤ ਅਗਵਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਤੋਂ 5 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -8 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਕਸ.ਪੀ.1 ਤੋਂ ਪੀ.4 ਅਤੇ ਐਮ.ਓ.ਆਈ ਤੋਂ 3 ਦੀ ਉਕਤ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਲਈ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

37. ਪੈਰਾ 20 ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਈ ਨਤੀਜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 2 ਵੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

38. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 27 ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ:-

"27. ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਠੋਸ, ਯਕੀਨਯੋਗ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ ੩੬੪ ਏ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਵੱਖਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

39. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਧਮਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 2 ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਰਤ ਨੰ. (iii), ਅਰਥਾਤ, "ਜਾਂ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ" ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਰਤ ਨੰ. (ii) ਧਾਰਾ 364ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

40. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 2, ਭਾਵ, "ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ"। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ 'ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ..... ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾੜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਸਿਹਤ ਚੰਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪੀੜਤ ਦੀ ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮੇਂ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ ਪੀੜਤ ਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ।

41. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ -1, ਪੀੜਤ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀੜਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ।

42. ਹੁਣ, ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵੱਲ ਆਉਣਾ, ਭਾਵ, "ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ". ਨਾ ਹੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਵਾਜਬ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਧਾਰਾ 364ਏ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਵੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

43. ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 364ਏ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਗਵਾ ਸਬੰਧੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 364 ਏ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜੁਰਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪੈਰਾ 19 ਅਤੇ 20 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜੁਰਮ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਧਾਰਾ 363 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 363 ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ ਜੋ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

44. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ 5,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ ੩੬੪ ਏ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 363 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ 5,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

MANJEET SINGH
E. No. P/1882/2007 Advocate
Chamber No. 417 2nd Flour
Civil Courts, Rajpura
Mobile: 98726-56669